

R.J. Wijdh: oogarts, Afdeling Oogheelkunde, Universitair Medisch Centrum Groningen.

Correspondentie: P.V. Nannan Panday, p.n.panday@apoth.umcg.nl.

LITERATUUR

- 1 Rice NSC, Jones BR. Vernal kerato-conjunctivitis: an allergic disease of the eyes of children. *Clin Allergy*. 1973;3(Suppl):629-37.
- 2 Absolon MJ, Brown CA. Acetylcysteine in kerato-conjunctivitis sicca. *Br J Ophthalmol*. 1968;52(4):310-6.
- 3 Berman MB. Collagenase inhibitors: rationale for their use in treating corneal ulceration. *Int Ophthalmol Clin*. 1975;15(4):49-66.
- 4 Lemp MA. Cornea and sclera. *Arch Ophthalmol*. 1976;94:473-90.
- 5 Walters MT, Rubin CE, Keightley SJ, et al. A double-blind, cross-over, study of oral N-acetylcysteine in Sjogren's syndrome. *Scand J Rheumatol Suppl*. 1986;61:253-8.
- 6 Busch EM, Gorgels GT, Robert JE, et al. The effects of two stereoisomers of N-acetylcysteine on photochemical damage by UVA and blue light in rat retina. *Photochem Photobiol*. 1999;70(3):353-8.
- 7 Aldavood SJ, Behyar R, Sarchahi AA, et al. Effect of acetylcysteine on experimental corneal wounds in dogs. *Ophthalmic Res*. 2003;35(6):319-23.
- 8 Castillo M, Bellot JL, Garcia Cabanes C, et al. Effects of hypoxia on retinal pigmented epithelium cells: protection by antioxidants. *Ophthalmic Res*. 2002;34(6):338-42.
- 9 Williamson J, Doig WM, Forrester JV, et al. Management of the dry eye in Sjogren's syndrome. *Br J Ophthalmol*. 1974;54:798-805.
- 10 Pokupec R, Petricek I, Sikic J, et al. Comparison of local acetylcysteine and artificial tears in the management of dry eye syndrome. *Acta Med Croatica*. 2002;59(4):337-40.
- 11 Chiambaretta F, Pouliquen P, Rigal D. [Allergy and preservatives. Apropos of 3 cases of allergy to benzalkonium chloride]. *J Fr Ophthalmol*. 1997;20(1):8-16.
- 12 Cha SH, Lee JS, Oum BS, et al. Corneal epithelial cellular dysfunction from benzalkonium chloride (BAC) in vitro. *Clin Experiment Ophthalmol*. 2004;32(2):180-4.
- 13 Noecker RJ, Herry LE, Anwaruddin R. Corneal and conjunctival changes caused by commonly used glaucoma medications. *Cornea*. 2004;23(5):490-6.
- 14 Acetylcystein. In: Dolder R, Skinner FS. *Ophthalmika. Pharmakologie, Biopharmazie und Galenik der Augenarzneimittel*. 4e ed. Stuttgart: Wissenschaftliche Verlagsgesellschaft; 1990.
- 15 Acetylcysteïne-oogdruppels 5 % LNA. LNA mededeling. Den Haag: WINAP; 2005. Kombirom. Geraadpleegd april 2005.
- 16 Decision trees for the selection of sterilisation methods. CPMP/QWP/054/98. London: EMEA; 2000. www.emea.europa.eu/pdfs/human/qwp/005498en.pdf. Geraadpleegd april 2005.
- 17 Eindrapportage projectgroep aseptische voorraadbereidingen, versie 10 - 200511. Den Haag: NVZA; 2005. www.nvza.nl/kr_nvza/uploaddb/download_object.asp?atoom=7568&VolgNr=72. Geraadpleegd 6 april 2006.
- 18 Kiemgetalbevestiging waterige oplossingen vóór sterilisatie. LNA procedure S01-6, versie 1/0704. Den Haag: WINAP; 2004. Kombirom. Geraadpleegd april 2005.
- 19 GMP-Z. Annex 3. Aseptische handelingen. Versie februari 2005. Den Haag: KNMP/NVZA; 2005.
- 20 Recommendation on the validation of aseptic processes. PIC/S PI 007-2. Genève: Pharmaceutical Inspection Convention; 2004.
- 21 EC guide to good manufacturing practice. Annex 1. Manufacture of sterile medicinal products. Brussel: Europese Commissie. pharmacos.eudra.org/F2/eudralex/vol-4/pdfs-en/revan1vol4_3.pdf. Geraadpleegd april 2006.
- 22 Oxoid product detail Tryptone Soya Broth (USP). Basingstoke: Oxoid. www.oxoid.com/UK/blue/prod_detail/prod_detail.asp?pr=CM0876&c=UK&lang=E N. Geraadpleegd 6 april 2006.
- 23 Van Doorne H, Bakker JH, Meevis RF, et al. Influence of background air on microbial contamination during simulated i.v.-admixture preparation. *J Clin Pharm Ther*. 1994;19(3):181-7.
- 24 Guidance for industry. Container and closure integrity testing in lieu of sterility testing as a component of the stability protocol for sterile products (draft guidance). Rockville: FDA Center for Biologics Evaluation and Research; 1998. www.fda.gov/cber/gdlns/contain.htm. Geraadpleegd april 2006.
- 25 Agalloco JP, Akers JE. Validation of aseptic processing. In: Carleton FJ, et al, red. *Validation of pharmaceutical processes. Sterile products*. 2de ed. New York: 1999. p. 690-1.

NEDERLANDS FARMACEUTISCH ONDERZOEK IN DE INTERNATIONALE LITERATUUR

Zijn de medicatiegegevens bij de trombosedienst up-to-date?

Marcel Bouvy

Het Nederlandse systeem van trombosediensten is uniek in de wereld. Voor een goede bewaking door de trombosedienst is het van belang dat men op de hoogte is van de actuele medicatie die de patiënt gebruikt. Onderzoekers van de Universiteit Utrecht onderzochten in welke mate de medicatiegegevens bij de trombosedienst overeenstemden met de gegevens zoals die bekend waren bij de openbare apotheek van de patiënt. Bij 174 patiënten werden in de medicatiehistorie in de apotheek 117 geneesmiddelen aangetroffen die kunnen interageren met anticoagulantia. Van deze middelen waren 32 (27 %) niet bekend bij de trombosedienst. Het merendeel betrof middelen met een farmacodynamische interactie, zoals NSAID's (10), acetylsalicylzuur (5) en SSRI's (2). De trombosedienst was ook niet op de hoogte van 7 middelen met een belangrijke farmacokinetische interactie, zoals co-trimoxazol (2) en amiodaron (2). Bij 4 van de 7 patiënten die de laatste groep middelen gebruikten, werden INR-waarden aangetroffen buiten het therapeutische

venster. De onderzoekers wijzen erop dat extra inspanningen van apothekers en trombosediensten nodig zijn om de actuele gegevens over medicatiegebruik bij de trombosedienst te verbeteren. Het onderzoek had betrekking op de periode 1998 tot 2002. In deze periode werd ook de gezamenlijke richtlijn *Afhandeling van interacties met anticoagulantia* opgesteld (www.fnt.nl). Het is voorstelbaar dat de implementatie van deze richtlijn enige tijd geeft geduurd en dat de situatie ondertussen verbeterd is. Anderzijds toont recent onderzoek van de Consumentenbond aan dat de afhandeling van de belangrijke interactie van co-trimoxazol met anticoagulantia bij passanten nog altijd te verbeteren valt.

Schalekamp T, Smit C, van Geest-Daalderop JH, de Vries-Goldschmeding H, de Boer A. Discrepancies between medication records of anticoagulation clinics and pharmacy records. *Pharmacoepidemiol Drug Saf*. 2006;15:823-8.